

הלכות ערב פסח וליל הסדר תשפ"ו

בדיקת חמץ

- א. אור ליי"ד בניסן בתחילת הלילה [השנה, יום שלישי בערב] בודקים את החמץ, לאור הנר. זמן בדיקת חמץ מתחיל כעשרים דקות לאחר שקיעת החמה, כלומר החל משעה 19:30 לערך.
- ב. לאחר צאת הכוכבים מתפללים ערבית ולאחר מכן בודקים את החמץ, משום ש'תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם'. מי שמתכנן להתפלל ערבית מאוחר יותר, יכול לבדוק ולאחר מכן להתפלל.
- ג. מהשקיעה אין לעשות מלאכה, וכן אסור לאכול פת ומזונות יותר מכביצה. פירות וירקות - מותר. כשמגיע זמן הבדיקה [צאת הכוכבים] אין להקל גם בטעימה.
- ד. נוהגים להטמין 10 פתיתים, בשיעור פחות מכזית, שימצא ויבערם. טוב לכתוב על דף את רשימת המקומות בהם הניחו את פתיתי החמץ.
- ה. ראוי לנטול ידים לפני הבדיקה משום נקיות. יברך לפני הבדיקה 'ברוך אתה... אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על ביעור חמץ', ויכוון בברכה גם על הביטול שלאחר הבדיקה, וגם על שריפת החמץ וביטולו מחר.
- ו. אין לדבר משעת הברכה עד סיום הבדיקה. לאחר שהתחיל לבדוק יכול לדבר רק לצורך הבדיקה.
- ז. יבדוק עם נר שעווה. במקומות שקשה לבדוק עם נר [כגון רכב וכד'], יבדוק עם פנס.
- ח. לאחר שמסיים לבדוק את ביתו, ימשיך לבדוק את רכבו / מחסן וכו', וראוי שלא יפסיק בדיבור.
- ט. לאחר הבדיקה יאמר נוסח ביטול חמץ [גם בשנה זו], ויניח את החמץ שמשאיר במקום שמור.

תענית בכורות

- א. נהגו הבכורים להתענות בערב פסח, ואין צריך לקבל מראש תענית, נשים ובנות אינן צמות.
- ב. בכור שגילו פחות מ-13, נוהגים שאביו מתענה במקומו.
- ג. כיום חלשים יותר, נוהגים הבכורים להשתתף בסעודת מצווה (ברית, פדיון בן או סיום מסכת), ולהיפטר מתענית.
- ד. המשתתפים בסיום מסכת יקשיבו ללימוד ויאכלו לפחות 'כזית' מזונות להיפטר מהתענית.

דיני הדלקת נרות פסח

- א. יש הנוהגות שמברכות 'שהחיינו' בזמן הדלקת הנרות, ויש הנוהגות ששומעות או מברכות 'שהחיינו' בעת הקידוש.
- ב. הנוהגות לברך 'שהחיינו' בזמן הדלקת הנרות, אם הן מקדשות, אין אומרות 'שהחיינו' בקידוש.
- ג. אולם אם הן שומעות קידוש מהבעל או מאחרים, יש להסתפק אם יכולות לענות אמן אחר ברכת 'שהחיינו' ולשתות מהכוס. למרבית הדעות נראה שיענו 'אמן'.

הכנת שולחן הסדר

- א. את כל צרכי ליל הסדר יש להכין מבעוד יום לפני כניסת החג, כדי שיוכל להתחיל את הסדר מיד כשישוב מבית הכנסת. יש לערוך את שולחן הסדר בצורה יפה ולעטרו בכלים נאים.
- ב. אין צורך להכין קערת ליל הסדר לכל אחד מהמסובים, די בקערה אחת שלפני עורך הסדר.
- ג. יש נוהגים ללבוש בגד לבן (קיטל) בעת עריכת הסדר.

הרב חגי ולסקי – מרצה ומחבר ספרים

נייד 052-9453811 ; מוזמנים לבקר באתר שלנו [/https://shaalti.co.il](https://shaalti.co.il)

'כי ישאלך' - ההגדות שיעשו לכם סדר בסדר, לפרטים [/https://shaalti.co.il](https://shaalti.co.il)

- א. את הקידוש בליל הסדר יש לעשות לאחר צאת הכוכבים.
- ב. מברכים 'שהחיינו' בקידוש, ומכוונים בברכה זו על כל המצוות שיקיימו בהמשך הסדר.
- ג. את כוס הקידוש ימזגו לבעה"ב, ויש נוהגים שגם המסובים אינם מוזגים לעצמם, אלא כל אחד לחברו, דרך חרות.
- ד. כל אחד ואחת חייב לשתות בליל פסח 4 כוסות יין (או מיץ ענבים).
- ה. ל- 4 כוסות יש להכין גביע שיכיל לפחות רביעית [לחזון איש 150 סמ"ק, לר' חיים נאה 86 סמ"ק].
- ו. לפני הקידוש יכוון לשם מצות קידוש יו"ט, לשם מצות ארבע כוסות, ולשם מצות שמחת חג.

הסיבה

- א. בכל דור ודור חייב אדם לה(ה)ראות את עצמו כאילו הוא עצמו יצא משעבוד מצרים. במהלך ליל הסדר נוהגים להסב, כדי לחוש חרות. איטר יד מסב על שמאלו.
- ב. אופן הסיבה – יטה את גופו לצד שמאל וישען על כרים וכסתות, ובדיעבד יכול להישען על חברו.
- ג. צורת ההסיבה צריכה להיות באופן שידו אינה משוחררת ואינו יכול להשתמש בה.
- ד. אם אכל מצה או שתה 4 כוסות ללא הסיבה, צריך לחזור ולאכול / לשתות בהסיבה.

ורחץ, כרפס, יחץ

- א. **ורחץ** – כל המסובים נוטלים ידיים כפי שנוטלים לאכילת לחם, אבל אין מברכים על נטילה זו.
- ב. למצות כרפס יש נוהגים ליקח סלרי, פטרוזיליה, ויש נוהגים צנון או תפוח אדמה, ואין חיוב להסב.
- ג. לפני ברכת הכרפס, יש לטבל את הירק במי מלח או בחומץ, לעורר הילדים על שינויי ליל הסדר.
- ד. על הכרפס מברכים 'בורא פרי האדמה' ומכוונים גם על המרור שבהמשך הסדר. אוכלים פחות משיעור כזית.
- ה. לפני קריאת ההגדה עורך הסדר בוצע את המצה האמצעית לשנים, להמחיש איך נוהג עני, שפורס פתו לשנים ושומר חלק אחד למחר. את הקטן ישאיר בין 2 המצות השלמות ואת הגדול יתן לאחד המסובים, לאפיקומן.

מגיד

- א. יכוין בסיפור יציאת מצרים, המצה המרכזית בליל הסדר, לשם מצוה דאורייתא לבאר ההגדה.
- ב. יגביה את הקערה עם המצות ויתחיל באמירת 'הא לחמא עניא' עד מה נשתנה. לאחר שסיים אמירת 'הא לחמא', יסלק את הקערה ויכסה המצות, כדי לעורר את הילדים לשאול.
- ג. בני עדות המזרח לא מברכים על כוס שניה, משום שכבר נפטר בברכת כוס ראשון. בני אשכנז מברכים.

רחצה, מוציא מצה

- א. נוטלים ידיים ומברכים 'על נטילתי', ככל נטילתי לפני המוציא. באכילת מצה מכוון למצוה מהתורה.
- ב. נוהגים לאכול 2 כזיתים ללא הפסק בכדי אכילת פרס, (לכתחילה 2-4 דקות). אין להפסיק בדיבור בעת אכילת המצה, עד לאחר 'כורך'. אכל ללא הסיבה צריך לחזור ולאכול כזית מצה בהסיבה, ללא ברכה נוספת.
- ג. אופן הבציעה: יקח 3 מצות (2 השלימות והפרוסה שביניהן) ויברך 'המוציא', יעזוב את התחתונה ויברך על השתיים שנותרו בידיו 'על אכילת מצה', ויכוין בברכה זו לפטור גם מצות של כורך ושל אפיקומן, ויאכל כזית ממצה העליונה וכזית מהפרוסה. יש לאכול בהסבה את ה'כזית' (כ 27 גרם).
- ד. החל מברכת 'על אכילת מצה' ועד אכילת הכורך יש להיזהר שלא להפסיק בדיבור.

- א. לאחר אכילת המצה מברכים 'על אכילת מרור' ומכוונים לפטור גם את המרור שבאכילת ה'כורך'.
- ב. אין מברכים עליו 'בורא פרי האדמה', משום שנפטר בברכת 'בורא פרי האדמה' שבירך על הכרפס.
- ג. יש לאכול את המרור בשיעור זמן 'כדי אכילת פרס', לכתחילה שיעור זמן של 2-4 דקות.
- ד. נוטלים כזית מרור, חזרת או חסה, טובלים בחרוסת, מנערים את החרוסת.
- ה. לכורך נוטלים כזית מהמצה התחתונה, מחלקים אותה ל-2 ובין 2 החלקים מניחים כזית מרור.
- ו. כורכים את המצה עם המרור והחרוסת, כדי לצאת גם לשיטת הלל, שביאר את המילים (במדבר ט, יא) "על מצות ומרורים יאכלוהו", שעלינו לאכול את המצות עם המרור **ביחד**. אוכלים בהסיבה ואין מברכים על אכילת 'כורך'.

שולחן עורך, צפון, ברך, הלל, נרצה

- א. אין חיוב להסב בסעודה. נוהגים לאכול ביצים. אין אוכלים מהזרוע שבקערה (לא אוכלים בשר צלוי בלילה זה).
- ב. לאחר גמר הסעודה יאכל כזית ממצת האפיקומן. לכתחילה ראוי לאכול 2 כזיתים.
- ג. שאר המסובים יאכלו מעט ממצת האפיקומן, ואת החסר לשיעור כזית ישלימו משאר המצות.
- ד. האפיקומן נאכל בהסיבה. שכח ולא היסב, אם נזכר לפני ברהמ"ז ראוי לחזור ולאכול בהסיבה.
- ה. יש להקפיד לאכול את האפיקומן לפני חצות. לאחר אכילתו אין לאכול, מותר לשתות מים ותה.
- ו. מוזגים כוס שלישית ומברכים עליה ברהמ"ז ולאחריה מברכים 'בורא פרי הגפן' ושותים בהסיבה.
- ז. שותים כוס רביעית בהסיבה. בני עדות המזרח לא מברכים עליה 'בורא פרי הגפן', שכבר נפטרו בברכת הגפן של כוס שלישית. בני אשכנז מברכים. לאחר שתיית מברכים ברכה אחרונה 'על הגפן'.

תזכורת לערב פסח

- א. ניקוי יסודי לרצועות השעונים, הצמידים והטבעות.
- ב. לרוקן שקית פסולת מה'שואב אבק', ניקוי המטאטא.
- ג. גילוח, תספורת ונטילת ציפרניים – לפני חצות היום.
- ד. הגעלת גביעי הקידוש. סגירת ארונות שנמכרו לגוי.
- ה. לכוון שעון שבת לשעה מאוחרת, עד סיום הסדר.
- ו. לאחר תפילת המנחה בערב פסח, נוהגים לומר סדר הקרבת 'קרבן הפסח'.
- ז. הכנת אגוזים וקליות – מתנות ופרסים לילדים.

הכנות לליל הסדר

א. [בישול ו]צליית הביצה והזרוע.	ז. הפרשת חלה ממצות יד.
ב. הכנת מרור וכרפס. בדיקת עלי החסה מתולעים.	ח. יין או מיץ ענבים לארבע כוסות לכל אחד.
ג. הכנת החרוסת.	ט. הגדה של פסח לכל אחד.
ד. הכנת מי מלח, או חומץ לטיבול הכרפס.	י. נטלה + מגבת לעורך הסדר.
ה. הכנת כרים להסבה.	יא. כוסות נאים ל-4 כוסות לכל משתתף, בשיעור.
ו. מצות בכמות מספקת לכל אחד, לכל היכזיתים.	יב. פתיחת בקבוקי יין / מיץ ענבים.

להורדת המדריך היעיל לסדר פעיל – כיצד ניערך לליל הסדר, בקישור <https://shaalti.co.il/?p=16489>

לקבלת רעיון יומי לפרשת השבוע, בקישור <https://chat.whatsapp.com/EUVR197VITp8LQMjx429Uc>

ניתן לקבל גם במייל, לאחר שליחת המילים 'רעיון', למייל office@shaalti.co.il

בברכת פסח כשר ושמח, הרב חגי ולסקי, 052-9453811

הרב חגי ולסקי – מרצה ומחבר ספרים

נייד 052-9453811 ; מוזמנים לבקר באתר שלנו [/https://shaalti.co.il](https://shaalti.co.il)

'כי ישאלך' - ההגדות שיעשו לכם סדר בסדר, לפרטים [/https://shaalti.co.il](https://shaalti.co.il)

